

Finanskomiteén

Kopi: Familie- og kulturkomiteén

Dato

15.05.2023

Norsk Presseforbund (NP) er paraplyorganisasjonen for frie redaktørstyrte medier, herunder redaktører, journalister og utgivere, som følger Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten.

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) representerer 325 bedrifter med ca. 10.000 årsverk; 220 mediehus (185 aviser) - kommersiell allmennkringkasting - magasiner - lokal-tv.

Norsk Journalistlag (NJ) er både en fagforening og en mediepolitisk organisasjon for redaksjonelle medarbeidere i redaktørstyrte journalistiske medier og frilansere, og for de som utdanner seg til det. NJ har i overkant av 8500 medlemmer.

Norsk Redaktørforening (NR) er foreningen for frie og uavhengige redaktører og redaksjonelle ledere. Foreningen har rundt 800 medlemmer i alle typer nyhets- og aktualitetsmedier.

Landslaget for lokalaviser (LLA) er interesseorganisasjonen for over 110 lokalaviser landet rundt.

Fagpressen organiserer 242 fag- og dybdemedier.

Norsk Lokalradioforbund er interesseorganisasjonen for lokalradiobransjen og organiserer 130 lokalradioer over hele landet.

Innspill til Meld. St. 2 (2022–2023) Revidert nasjonalbudsjett 2023: 4.3 Merverdiavgift for elektroniske aviser – oppfølging av anmodningsvedtak 120 (2022–2023)

Vi viser til høring om Revidert nasjonalbudsjett 2023 (Meld. St. 2 (2022-2023), Prop. 118 S (2022-2023) og Prop. 117 LS (2022-2023)).

Oppsummert

I en tid hvor redaktørstyrte journalistiske medier behøves som en motvekt mot usannheter, desinformasjon og ulike former for påvirkning er mofsfritak for medier viktigere enn noensinne. Mofsfritaket for elektroniske nyhetstjenester sikret plattformnøytralitet. Uten dette går vi bort fra prinsippet om mofsfritak for nyhetsinnhold uansett distribusjonsmåte, og innovasjon knyttet til lyd og levende bilder settes i fare.

Vi ber om at fritaket for elektroniske nyhetstjenester gjeninnføres, ved at komiteen i innstilling til revidert nasjonalbudsjett ber regjeringen fremme forslag om å endre mva-loven slik at § 6-2 gjeninnføres gjeldende fra 1.11.2023, og at lov eller forskrift endres slik at mofsfritak betinger at innholdet er rettet mot allmennheten i Norge. Kriteriet bør avgrenses negativt i den forstand at det klargjøres at internasjonalt produserte nyhetstjenester som sendes med samme innhold i en rekke land, ikke i tilstrekkelig grad vil anses å være rettet mot allmennheten i Norge.

Utdypende

I statsbudsjett for 2023 ble moms fritaket for elektroniske nyheter avviklet (mval. § 6-2). Med dette er ikke lenger moms fritaket for nyhetsmedier plattformnøytralt. Avisene har fremdeles moms fritak (mval. § 6-1), men må etter gjeldende avgrensning «i hovedsak inneholde tekst eller stillbilder» for å omfattes av fritaket.

Utgangspunktet for moms fritak for nyhetsinnhold, som avisene alltid har hatt og som ble gjort plattformnøytralt av et samlet Storting i 2015, og tilsvarende for dybdejournalistikk gjeldende fra 2020, er prinsippet om å ikke skattlegge «det frie ord»: den demokratiske offentlige samtalen. Redaktørstyrte journalistiske medier er demokratiets infrastruktur, og journalistikk er en form for offentlig gode, fordi de er en forutsetning for at vi skal kunne ta informerte valg og at demokratiet dermed kan fungere. I en tid hvor redaktørstyrte journalistiske medier behøves som en motvekt mot usannheter, desinformasjon og ulike former for påvirkning er moms fritaket viktigere enn noensinne. Grunnloven § 100 (6) stiller krav til statens investering i denne demokratiske infrastrukturen.

Moms fritaket for elektroniske nyhetstjenester sikret plattformnøytralitet, og fritaket behandlet medier likt. Uten dette går vi bort fra prinsippet om moms fritak for nyhetsinnhold uansett distribusjonsmåte, og innovasjon knyttet til lyd og levende bilder settes i fare. Dette fører til nedbremsing av digitaliseringen, gjør det vanskeligere å lage innhold med lyd og levende bilder som yngre brukere forventer og vil kjøle ned avismediehusenes økonomi.

Moms fritak for elektroniske nyhetstjenester er kritisk viktig, fordi unge under 30 år forholder seg ikke til aviser på papir eller nett eller nyheter på lineær-tv. De velger sosiale medier og strømming. Dersom vi skal klare å nå disse med norske nyheter, må vi møte dem der de er. Det krever kontinuerlig innovasjon, både teknisk og fortellermessig.

I behandlingen av statsbudsjettet for 2023 fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak (vedtak 120): «Stortinget ber regjeringen frem mot RNB 2023 vurdere tiltak for å sikre at lokal- og regionalaviser ikke får begrensninger i muligheten til produksjon av video og lyd gjennom mva- endringer.»

For å følge opp anmodningsvedtaket har regjeringen sendt på høring et forslag som tillater en større andel levende bilder og lyd i aviser som omsettes avgiftsfritt. Konkret innebærer forslaget at kravet om at aviser «i hovedsak» (ca. 80 pst.) må inneholde tekst og stillbilder, endres til «en overveidende andel» (mer enn 50 pst.). Det er korrekt å ikke begrense tiltaket til lokal- og regionalaviser, slik anmodningsvedtaket legger opp til. Men en slik endring er ikke tilstrekkelig, og vil være innovasjonshindrende. En avgrensning må være basert på innholdet, ikke på publikasjonsplattform. Norske mediers samfunnsrolle og evnen til å finansiere journalistikken på dagens nivå er under stort og økende press. Brukernes vaner og forventninger endres stadig raskere, med økte krav til innovasjon og utvikling, og økt bruk av lyd og levende bilder. Moms fritak er det viktigste mediepolitiske virkemiddelet for å stimulere til konsum og produksjon av redigert medieinnhold, og fremmer også norsk språk, verdier og kultur.

Regjeringen skriver i 4.3 *Merverdiavgift for elektroniske aviser – oppfølging av anmodningsvedtak 120 (2022–2023)* i Meld. St. 2 (2022–2023) *Revidert nasjonalbudsjett 2023* at det skal gjøres en vurdering av konsekvensene som avviklingen av fritaket for elektroniske nyhetstjenester har hatt for tilbudet av elektroniske nyhetstjenester, men det er umulig å vurdere konsekvenser av innovasjonsnedkjøling og produktutvikling som ikke skjer.

Medieorganisasjonene har vært sterkt kritisk til at moms fritaket for elektroniske nyhetstjenester ble avviklet. Vi mener at et plattformnøytralt moms fritak er nødvendig og må gjeninnføres. Regjeringens høringsforslag er skuffende og utilstrekkelig fordi det fortsatt begrenser redaktørstyrte medier mulighet til å bruke lyd og levende bilder slik brukerne forventer. Vårt forslag til gjeninnføring av moms fritaket for elektroniske nyhetstjenester vil løse dette.

Forslag til løsning

Vi foreslår derfor å gjeninnføre mval. § 6-2 slik at den lyder "Omsetning av elektroniske nyhetstjenester er fritatt for merverdiavgift." og at det i lov eller forskrift presiseres at innholdet må være rettet mot allmennheten i Norge, slik at internasjonalt produserte nyhetstjenester som sendes med samme innhold i en rekke land, ikke i tilstrekkelig grad vil anses å være rettet mot allmennheten i Norge.

Presisering vil demme opp for det Finansdepartementet har beskrevet som den uheldige virkningen av fritaket, nemlig momsmotivert distribusjon av tv-pakker med internasjonalt produserte nyhetstjenester. Ved å utelukke internasjonale nyhetstjenester med et innhold som i hovedsak produseres på samme måte og med samme innhold for en rekke land fra momsfritaket, endres provenyeffekten etter vår beregning fra ca. 600 mill. kr årlig til ca. 225 mill. kr årlig.

Forslaget innebærer samtidig at hovedtrekkene i det plattformnøytrale, fremtidsrettede momsfritaket fra 2016 beholdes. Presiseringen er fullt ut i tråd med formålet bak momsfritaket, som er å tilrettelegge for utvikling og innovasjon i den norske nyhets- og aktualitetsproduksjonen. Det vil være en innsnevring av et momsfritak ESA allerede har godkjent, og vil om nødvendig kunne avklares raskt gjennom den kontakt myndighetene jevnlig har med ESA.

Hva vi ber komiteen om

Vi ber om at finanskomiteen vedtar følgende i innstilling til revidert nasjonalbudsjett 2023:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre mva-loven slik at § 6-2 gjeninnføres gjeldende fra 1.11.2023, og at lov eller forskrift endres slik at momsfritak betinger at innholdet er rettet mot allmennheten i Norge. Kriteriet bør avgrenses negativt i den forstand at det klargjøres at internasjonalt produserte nyhetstjenester som sendes med samme innhold i en rekke land, ikke i tilstrekkelig grad vil anses å være rettet mot allmennheten i Norge.»

Gjeninnføring fra 1.11.2023 vil ikke ha provenyeffekt i 2023.

Vi bidrar gjerne med ytterligere informasjon ved behov.

Vennlig hilsen

Elin Floberghagen
generalsekretær Norsk Presseforbund

Randi S. Øgrey
adm.dir. Mediebedriftenes Landsforening

Dag Idar Tryggestad
leder Norsk Journalistlag

Reidun Kjelling Nybø
generalsekretær Norsk Redaktørforening

Tomas Bruvik
generalsekretær Landslaget for lokalaviser

Per Brikt Olsen
adm. dir. Fagpressen

Aslak Skretting
styreleder Norsk lokalradioforbund